

4.1 บทสรุปโครงการพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานสำหรับสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ได้รับผลกระทบจากการแข่งขันทางการค้าเสรี

การพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานสำหรับสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ได้รับผลกระทบจากการแข่งขันทางการค้าเสรี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการค้า การจ้างแรงงานและสภาพปัญหาด้านแรงงาน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศไทยและประเทศคู่แข่งทางการค้า มีการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อแนะนำของต่างประเทศและมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย มาตรการด้านความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนแนวทางในการส่งเสริมพัฒนางานด้านความปลอดภัยในการทำงานในสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศไทย และเพื่อให้ได้มาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานในสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ได้รับผลกระทบจากการแข่งขันทางการค้าเสรี

การศึกษาทำโดยมีการสำรวจทางด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศไทย โดยการส่งแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 2,182 ฉบับ ไปให้สถานประกอบกิจการที่ผลิตสินค้าซึ่งมีการส่งออกสูงสุทธรวม 24 ประเภท ได้แก่ สารเคมี ยางพารา เครื่องจักรกล ข้าว เฟอร์นิเจอร์ เหล็ก วงจรไฟฟ้า เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า ผลิตภัณฑ์พลาสติก รถยนต์ อัญมณี ผลิตภัณฑ์ยาง น้ำตาลทราย อาหารกระป๋อง เม็ดพลาสติก ผ้าผืน เครื่องรับวิทยุ เครื่องโทรสาร เครื่องวิดีโอ เครื่องปรับอากาศ คอมพิวเตอร์ ไม้ และกึ่ง การส่งแบบสอบถามครอบคลุมพื้นที่ทุกภาคของประเทศไทย มีการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการที่มีการผลิตเพื่อส่งออก และทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ตัวแทนคนงานและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ผลสรุปของการศึกษาแบ่งได้เป็น 5 ส่วน ได้แก่

4.1.1 ผลการสำรวจทางด้านการปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศไทย

สถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กตอบแบบสอบถามมาจำนวน 359 แห่ง พบว่า มีการผลิตเพื่อการส่งออกจำนวน 225 แห่ง (ร้อยละ 62.7) จาก 51 จังหวัด จังหวัดที่มีการตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร 70 โรงงาน รองลงมา ได้แก่ ชลบุรี 32 โรงงาน ระยอง 31 โรงงาน พระนครศรีอยุธยา 29 โรงงาน และสมุทรปราการ 20 โรงงาน ผู้ที่ให้ข้อมูลในแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ (ร้อยละ 35.6) รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง (ร้อยละ 30.6) แบบสอบถามที่ได้รับมาจากสถานประกอบกิจการที่ผลิตสินค้า 23 ประเภท ส่วนกึ่ง ไม่มีสถานประกอบกิจการตอบแบบสอบถามมา ผลการสำรวจแบ่งได้ดังนี้

1. การจ้างแรงงานในสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก พบว่า พนักงานชายมีอายุอยู่ระหว่าง 15–77 ปี ส่วนพนักงานหญิงมีอายุอยู่ระหว่าง 15–63 ปี โดยเฉลี่ยพนักงานทำงานวันละ 8 ชั่วโมง ($SD = 0.71$) เป็นที่น่าสังเกตว่ามีสถานประกอบกิจการถึง 3 แห่ง ที่พนักงานทำงาน วันละ 10–16 ชั่วโมงต่อวัน สำหรับการทำงานในแต่ละสัปดาห์พบว่า ส่วนใหญ่พนักงานทำงาน 41–50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 85.3) โดยมีวันหยุด 1 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 84.1) และหยุด 2 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 14.5) ในแต่ละวันพนักงานจะได้พักในช่วงเที่ยงช่วงเดียวเป็นเวลา 60 นาที (ร้อยละ 61.0) รองลงมาพนักงานได้พักช่วงเช้า 10 นาที ช่วงเที่ยง 60 นาที และช่วงบ่าย 10 นาที (ร้อยละ 9.5) สถานประกอบกิจการแบ่งการทำงานเป็น 1–4 กะ โดยร้อยละ 46.8 ทำงานเพียงกะเดียว และร้อยละ 33.0 จัดให้มีการทำงาน 2 กะ โดยเฉลี่ยทำงานกะละ 8.17 ชั่วโมง ($SD=1.15$) นอกจากนี้สถานประกอบกิจการจำนวน 222 แห่งมีการทำงานล่วงเวลา คิดเป็นร้อยละ 67.3 การทำงานล่วงเวลาเฉลี่ยสัปดาห์ละ 17.53 ชั่วโมง ($SD=11.24$) อยู่ในช่วงระหว่าง 2–80 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และสถานประกอบกิจการส่วนใหญ่ไม่มีสภาพแรงงาน (ร้อยละ 90.1)

2. การจัดสวัสดิการของสถานประกอบกิจการ พบว่า สถานประกอบกิจการเกือบทั้งหมดมีการจัดสวัสดิการหลายอย่างให้กับพนักงาน ได้แก่ การจัดน้ำดื่มที่สะอาด (ร้อยละ 98.6) มีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะและดูแลรักษาความสะอาดอยู่เสมอ (ร้อยละ 98.3) มีอ่างล้างหน้า/ล้างมือ (ร้อยละ 93.9) สำหรับสวัสดิการที่จัดให้รองลงมา ได้แก่ มีการแจกเครื่องแบบชุดให้พนักงาน (ร้อยละ 81.1) มีโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหารที่สะดวกสบายและถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 76.9) มีการจัดที่พักผ่อนให้กับพนักงานในบริเวณโรงงาน (ร้อยละ 77.4) จัดห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า/ตู้เก็บของ (ร้อยละ 64.1) มีห้องอาบน้ำสำหรับพนักงาน (ร้อยละ 56.3) มีการจัดที่อยู่อาศัย

ให้กับพนักงาน (ร้อยละ 52.4) และมีการจัดรถรับส่งพนักงาน (ร้อยละ 43.7) จะเห็นได้ว่าสถานประกอบกิจการมีการจัดสวัสดิการที่จำเป็นให้แก่พนักงาน ทั้งยังอำนวยความสะดวกในเรื่องการเดินทางจากที่พักมาที่ทำงาน

3. การดูแลรักษาสุขภาพของพนักงาน ปรากฏว่าสถานประกอบกิจการเกือบทั้งหมดมีการดูแลในเรื่องสุขภาพอนามัยของพนักงานเป็นอย่างดี โดยร้อยละ 98.3 ของสถานประกอบกิจการมีการจัดเตรียมยาและอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลตามที่กฎหมายกำหนด ร้อยละ 92.5 มีการรับ-ส่งผู้บาดเจ็บไปยังโรงพยาบาลเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ร้อยละ 97.8 มีการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน และร้อยละ 78.3 มีการตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี แสดงว่าพนักงานเกือบทั้งหมดจะได้รับการดูแลทางด้านสุขภาพอนามัยเป็นอย่างดี และเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเกิดการเจ็บป่วยและเกิดโรคจากการทำงาน จะได้รับค่าชดเชยต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้สถานประกอบกิจการบางแห่งถึงร้อยละ 68.2 มีการจัดอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่พนักงาน และร้อยละ 59.6 มีห้องพยาบาลและผู้มีความรู้ในการพยาบาลเบื้องต้นพร้อมที่จะดูแลรักษาได้ในทันที

4. การส่งเสริมทางด้านสุขภาพอนามัยของพนักงาน สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมในด้านส่งเสริมสุขภาพของพนักงานในสถานประกอบกิจการ โดยสถานประกอบกิจการร้อยละ 72.4 มีการเผยแพร่ความรู้และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้กับพนักงาน ร้อยละ 73.8 มีการจัดพื้นที่ให้พนักงานออกกำลังกาย/เล่นกีฬา ในเรื่องการส่งเสริมให้พนักงานมีวิธีการดำเนินชีวิตที่มีสุขภาพดี ปรากฏว่าสถานประกอบกิจการร้อยละ 79.7 มีโครงการห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่ทำงาน ร้อยละ 47.9 มีโครงการเพื่อควบคุมความปลอดภัยในการประกอบอาหารในโรงงาน สถานประกอบกิจการจำนวนมากได้มีการจัดให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพแก่พนักงานซึ่งจะช่วยให้พนักงานได้ซึมซับแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่มีสุขภาพดี จะเห็นได้ว่าสถานประกอบกิจการร้อยละ 78.9 มีการให้ความรู้เรื่องบุหรี่ ร้อยละ 75.8 ให้ความรู้เรื่องการดื่มเหล้าและการใช้ยา ร้อยละ 59.9 ให้ความรู้เรื่องโภชนาการ ร้อยละ 70.2 ให้ความรู้เรื่องเอคส์ ร้อยละ 55.7 ให้ความรู้เรื่องความเครียด และร้อยละ 69.1 มีการให้ความรู้เรื่องการออกกำลังกาย

5. การบริหารงานและการจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัย แบ่งได้ 4 หมวด ได้แก่

1) นโยบาย สถานประกอบกิจการมีนโยบายและกฎระเบียบด้านความปลอดภัยเป็นลายลักษณ์อักษร (ร้อยละ 88.0) มีการแจ้งให้พนักงานทราบนโยบายและกฎระเบียบด้านความปลอดภัย (ร้อยละ 89.7) มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยให้พนักงานทุกระดับรับทราบและนำไปปฏิบัติ (ร้อยละ 90.3) และพบว่ามีปรับปรุงนโยบายและ

ประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 76.0) ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

2) คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการ พบว่า สถานประกอบกิจการร้อยละ 71.6 มีการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยฯ และส่วนมากคณะกรรมการความปลอดภัยฯ มีการประชุมคณะกรรมการความปลอดภัยฯ ประจำทุกเดือน

3) การเกิดอุบัติเหตุและการแก้ไข สถานประกอบกิจการมีการรายงานอุบัติเหตุ (ร้อยละ 93.0) มีการสอบสวนอุบัติเหตุ (ร้อยละ 93.9) แต่พบว่าสถานประกอบกิจการร้อยละ 79.4 เท่านั้นที่มีการจัดทำรายงานสถิติการเกิดอุบัติเหตุ และร้อยละ 75.2 มีการนำสถิติการเกิดอุบัติเหตุไปใช้วางแผนงานด้านความปลอดภัย ร้อยละ 70.5 มีแผนการดำเนินงานและมีงบประมาณสนับสนุนด้านความปลอดภัยประจำปี ในเรื่องของการแก้ไขปัญหาเพื่อลดอุบัติเหตุในสถานที่ทำงาน สถานประกอบกิจการร้อยละ 79.7 มีการวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัยและนำข้อมูลมากำหนดเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน แต่พบว่าร้อยละ 55.2 มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยและแจกให้พนักงานได้รับทราบ สถานประกอบกิจการถึงร้อยละ 83.3 ให้พนักงานมีส่วนร่วมในการค้นหาอันตรายและเสนอแนะวิธีป้องกันแก้ไขอันตรายต่างๆ ที่เกิดจากการทำงานซึ่งจะช่วยให้ค้นพบปัญหาต่างๆ และวิธีแก้ไขได้ ในส่วนที่มีการจ้างผู้รับเหมาพบว่า ร้อยละ 52.1 มีขั้นตอนในการคัดเลือกและมีระเบียบกำหนดให้ผู้รับเหมาที่เข้ามาทำงานในบริษัทต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยต่างๆ ซึ่งแสดงว่าสถานประกอบกิจการบางส่วนยังไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยของผู้รับเหมาที่เข้ามาทำงาน ส่วนการป้องกันอุบัติเหตุนอกสถานที่ทำงาน พบว่า สถานประกอบกิจการร้อยละ 33.1 จัดให้มีโครงการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับระหว่างบ้านกับที่ทำงาน อย่างไรก็ตามถ้ามีการส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการให้ความสนใจกับความปลอดภัยนอกงานมากขึ้นจะมีส่วนช่วยให้เกิดความปลอดภัยต่อพนักงานเพิ่มขึ้น

4) การสื่อสารข้อมูลด้านความปลอดภัยในการทำงาน พนักงานสามารถรับรู้ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านความปลอดภัยโดยผ่านทางสื่อต่างๆ ได้แก่ บอร์ดประชาสัมพันธ์ของบริษัท (ร้อยละ 84.7) จดหมายข่าว/วารสารของบริษัท (ร้อยละ 39.3) การประชุม (ร้อยละ 81.3) และการอบรม (ร้อยละ 74.9)

6. **การจัดการสารเคมี** สถานประกอบกิจการร้อยละ 53.3 (จำนวน 185 แห่ง) มีการใช้สารเคมีอันตราย และมีเพียงร้อยละ 10.5 (จำนวน 25 แห่ง) ที่เคยมีอุบัติเหตุเกี่ยวกับการรั่วไหลของสารเคมี การใช้สารเคมีแบ่งได้เป็น 4 หมวด ได้แก่

1) **ข้อมูลของสารเคมี** พบว่า ร้อยละ 91.6 ของสถานประกอบกิจการที่ใช้สารเคมีมีข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมี (MSDS) ร้อยละ 80.6 มีข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมีทุกตัว ควรมีการส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการที่ยังไม่มีข้อมูลด้านความปลอดภัย (MSDS) ของสารเคมีทุกตัวให้จัดหาข้อมูลดังกล่าวเพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินงานเกี่ยวกับสารเคมีได้อย่างถูกต้องวิธี ซึ่งเป็นการป้องกันอุบัติเหตุจากสารเคมีได้วิธีหนึ่ง พนักงานสามารถดูข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมี (MSDS) ได้จากเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (ร้อยละ 89.0) บริเวณสถานที่ทำงาน (ร้อยละ 85.6) หัวหน้างาน (ร้อยละ 80.9) และคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 56.0)

2) **การฝึกอบรมเรื่องสารเคมี** มีการฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยในการใช้สารเคมีให้กับพนักงาน (ร้อยละ 85.6) และการอบรมและซ้อมแผนฉุกเฉินกรณีเกิดการรั่วไหลของสารเคมี (ร้อยละ 47.7)

3) **การป้องกันอันตรายจากสารเคมี** สถานประกอบกิจการร้อยละ 91.3 มีการติดป้ายเตือนในสถานที่เก็บสารเคมีอันตราย มีการติดฉลากเพื่อเตือนอันตรายเกี่ยวกับสารเคมี ร้อยละ 51.8 มีแผนฉุกเฉินกรณีเกิดการรั่วไหลของสารเคมี สำหรับการป้องกันอันตรายที่ตัวพนักงาน โดยจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้กับพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมี (ร้อยละ 92.9) จัดอ่างล้างมือ/ล้างหน้าสำหรับพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายไว้ใกล้กับบริเวณที่ทำงานกับสารเคมีอันตราย (ร้อยละ 80.5) จัดเตรียมชุดทำงานให้กับพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมี (ร้อยละ 67.4) จัดห้องอาบน้ำไว้ให้พนักงานที่ทำงานกับสารเคมีอันตราย (ร้อยละ 58.4) และจัดเตรียมฝักบัวสำหรับชำระล้างสารเคมีไว้บริเวณที่พนักงานทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย (ร้อยละ 56.3) มีการจัดเตรียมที่ล้างตาเมื่อโดนสารเคมีเข้าตาไว้บริเวณที่พนักงานทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย (ร้อยละ 72.0)

4) **การเฝ้าระวังทางการแพทย์และสิ่งแวดล้อมการทำงาน** โดยจัดให้มีการตรวจสุขภาพให้กับพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายโดยเฉพาะ (ร้อยละ 65.4) มีการตรวจวัดความเข้มข้นของสารเคมีในอากาศบริเวณสถานที่ทำงาน (ร้อยละ 58.2) และบริเวณที่เก็บสารเคมี (ร้อยละ 48.5) มีการควบคุมสารเคมีหรือวัสดุอันตรายในเรื่องของการจัดซื้อ (ร้อยละ 90.3) การเก็บรักษา (ร้อยละ 97.4) การขนย้ายสารเคมี (ร้อยละ 91.1) การกำจัดสารเคมี (ร้อยละ 89.6) และการนำ

สารเคมีอันตรายไปทิ้ง (ร้อยละ 90.7) จะเห็นได้ว่าการควบคุมสารเคมีของสถานประกอบกิจการส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่ดี

7. การป้องกันและระงับอัคคีภัย สถานประกอบกิจการส่วนมากให้ความสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย อาจแบ่งได้เป็น 7 หมวด

1) แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่จัดให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย (ร้อยละ 88.6)

2) ทางหนีไฟ ในแต่ละชั้นของอาคารโรงงานในสถานประกอบกิจการ มีทางเข้าออกอย่างน้อย 2 ทาง (ร้อยละ 90.3) อาคารโรงงานที่มีเกินกว่า 1 ชั้น ทุกอาคารมีบันไดหนีไฟ (ร้อยละ 74.0) โดยมีเส้นทางหนีไฟที่ปราศจากสิ่งกีดขวางจากจุดที่พนักงานทำงานไปสู่สถานที่ปลอดภัย (ร้อยละ 89.4)

3) ประตูหนีไฟ โรงงานมีประตูหนีไฟเป็นชนิดที่เปิดออกสู่ภายนอกสร้างด้วยวัสดุทนไฟ (ร้อยละ 52.6) ทางเข้าออกและประตูหนีไฟมีป้ายบอกให้เห็นอย่างชัดเจน (ร้อยละ 69.6)

4) สัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ สถานประกอบกิจการมีการติดตั้งสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ที่มีเสียงต่างจากสัญญาณเข้าทำงานไว้ให้พนักงานได้ยินโดยทั่วถึง (ร้อยละ 72.7)

5) อุปกรณ์ดับเพลิง มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงในโรงงาน (ร้อยละ 91.6) มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงที่บริเวณทางเข้าออกและประตูหนีไฟ (ร้อยละ 90.5) สถานประกอบกิจการที่มีการติดตั้งสายส่งน้ำดับเพลิง ข้อต่อสายดับเพลิงและตู้เก็บอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดับเพลิง (ร้อยละ 60.7) และมีการจัดเตรียมน้ำสำรองไว้ดับเพลิง (ร้อยละ 74.4) โดยเกือบทุกแห่งมีการดูแลรักษาอุปกรณ์ดับเพลิงและตรวจสอบให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้คืออยู่เสมอ (ร้อยละ 97.5)

6) การจัดเก็บวัตถุไวไฟและวัตถุระเบิดไว้ในอาคาร สถานประกอบกิจการมีการเก็บวัตถุไวไฟและวัตถุระเบิดไว้ในห้องที่มีผนังและประตูทนไฟ (ร้อยละ 58.9) มีประตูทนไฟเป็นชนิดที่สามารถปิดได้เองเมื่อ เกิดเหตุเพลิงไหม้ก่อนข้างน้อย (ร้อยละ 23.7) มีการปิดกั้นห้องเก็บวัตถุไวไฟและวัตถุระเบิดทุกครั้งที่ไม่มีการทำงาน (ร้อยละ 78.7) มีการจัดระบบการระบายอากาศบริเวณห้องเก็บหรือสถานที่ปฏิบัติงานที่มีวัตถุไวไฟ/วัตถุระเบิด (ร้อยละ 89.5) มีการติดป้ายเตือนอันตรายบริเวณห้องเก็บหรือสถานที่ปฏิบัติงานที่มีวัตถุไวไฟ/วัตถุระเบิด (ร้อยละ 89.6) สำหรับงานที่อาจเกิดอันตราย หรือมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรืออัคคีภัย มีระบบการขออนุญาตเข้าทำงาน (ร้อยละ 75.7) นอกจากนี้สถานประกอบกิจการที่มีภาชนะที่ใส่สารที่ติดไฟง่ายหรือขยะที่ติดไฟง่ายได้รับการกำจัดอย่างเหมาะสม (มีบริษัทรับกำจัด/โรงงานกำจัดเอง) ร้อยละ 65.2

7) การฝึกซ้อมดับเพลิง สถานประกอบกิจการร้อยละ 89.7 มีการฝึกอบรมการดับเพลิงเบื้องต้นให้กับพนักงานตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดซึ่งต้องมีการอบรมพนักงานอย่างน้อยร้อยละ 40 ของพนักงานทั้งหมด และสถานประกอบกิจการจัดการฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมหนีไฟอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 81.1)

8. ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า แบ่งได้เป็น 5 ส่วน คือ

1) มาตรการพื้นฐาน โดยสถานประกอบกิจการจัดทำแผนผังวงจรไฟฟ้าทั้งหมดภายในโรงงานที่ได้รับการรับรองจากการไฟฟ้าประจำท้องถิ่นไว้ให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา (ร้อยละ 76.9) อุปกรณ์และสายไฟฟ้ามีการตรวจสอบสภาพและซ่อมแซมเปลี่ยนใหม่เมื่อชำรุดอยู่เสมอ (ร้อยละ 95.5)

2) การป้องกันอันตรายระหว่างปฏิบัติงาน โดยบริเวณที่อาจเกิดอันตรายจากไฟฟ้า มีป้ายเตือนอันตรายให้เห็นอย่างชัดเจน (ร้อยละ 82.2) และในกรณีที่มีการปฏิบัติงานตรวจสอบซ่อมแซม ติดตั้งไฟฟ้า มีการติดป้ายหรือใส่กุญแจเพื่อป้องกันการสับสวิตช์ไว้เสมอ (ร้อยละ 85.2) ซึ่งการล็อกและแขวนป้ายเป็นวิธีการปฏิบัติที่เป็นสากล

3) การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าให้ปลอดภัย โดยอุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีการติดตั้งหรือนำไปใช้งานในบริเวณที่มีไอระเหยของสารไวไฟ หรือบริเวณที่อาจเกิดเพลิงไหม้ได้ต้องใช้อุปกรณ์ชนิดที่ป้องกันการระเบิด (ร้อยละ 58.0)

4) การเตรียมความพร้อมเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยจัดอบรมเรื่องวิธีปฏิบัติเมื่อประสบอันตรายจากไฟฟ้า การปฐมพยาบาลและการช่วยชีวิตให้แก่พนักงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับไฟฟ้า (ร้อยละ 68.4)

5) การป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยให้พนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับไฟฟ้ามีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่เหมาะสมขณะปฏิบัติงาน (ร้อยละ 83.7)

9. การใช้เครื่องมือและเครื่องจักรให้ปลอดภัย แบ่งได้เป็น 6 ส่วน คือ

1) สถานที่ทำงานกับเครื่องจักร สถานที่ตั้งของเครื่องจักร หรือเขตที่มีเครื่องจักรทำงานที่อาจเกิดอันตราย มีการจัดทำรั้ว คอกกั้น หรือเส้นแสดงเขตอันตรายไว้อย่างชัดเจน (ร้อยละ 87.2) สายไฟฟ้า ท่อลม ท่อไอน้ำ และท่ออื่นๆ ที่อยู่ในบริเวณทำงานมีการใช้โค้ดหรือมีป้ายบอกอย่างชัดเจน (ร้อยละ 71.4) เมื่อเกิดไฟฟ้าดับตรงตู้ควบคุมไฟฟ้าหรือปุ่มปรับที่สำคัญมีระบบไฟฉุกเฉินที่ทำให้มองเห็นได้ชัดเจน (ร้อยละ 79.4)

2) ความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักร ก่อนการติดตั้งหรือซ่อมเครื่องจักรมีการจัดทำป้ายปิดประกาศไว้ให้พนักงานทราบหรือแขวนป้ายห้ามสับสวิตช์ไว้ (ร้อยละ 87.8)

เครื่องจักรที่ใช้พลังงานไฟฟ้าทุกเครื่องมีสายดินเพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้ารั่ว (ร้อยละ 94.2) มีการตรวจเช็คสภาพเครื่องจักร/เครื่องมือในช่วงก่อนการทำงาน (ร้อยละ 97.1) และหลังการทำงาน (ร้อยละ 87.5) นอกจากนี้สวิตช์ คั่นบังคับ ปุ่มปรับต่างๆ ของเครื่องจักรอยู่ในตำแหน่งที่คนงานสามารถใช้งานได้สะดวก (ร้อยละ 98.5)

3) อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากเครื่องมือ/เครื่องจักร เครื่องปั๊มโลหะหรือตัดวัตถุที่ใช้มือป้อนส่งชิ้นงานเป็นแบบที่มีสวิตช์ 2 แห่งห่างกันเพื่อให้พนักงานใช้มือกดสวิตช์พร้อมกันทั้งสองมือ (ร้อยละ 76.2) เครื่องจักรส่วนที่หมุนและส่งถ่ายกำลังมีการัดหรือตะแกรงเหล็กเหนียวครอบ (ร้อยละ 92.3) เครื่องเจียรหรือแต่งผิวโลหะมีฝาครอบปิดกั้นประกายไฟหรือเศษวัสดุที่จะกระเด็นออกมาในขณะที่มีการใช้งาน (ร้อยละ 92.0)

4) การป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรสวมใส่ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างเหมาะสมกับอันตรายที่เกิดจากงาน (ร้อยละ 92.0)

5) การซ่อมบำรุง มีโครงการซ่อมบำรุงเครื่องมือ/เครื่องจักรสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย (ร้อยละ 95.1)

6) การฝึกอบรมเกี่ยวกับเครื่องจักร พนักงานที่ทำหน้าที่ควบคุมเครื่องจักรหรือเครื่องมือกลต่างๆ ได้รับการอบรมอย่างเหมาะสม (ร้อยละ 92.9) และพนักงานที่ขับรถโฟล์คลิฟท์ได้รับแต่งตั้งและอบรมเรื่องการขับโฟล์คลิฟท์ (ร้อยละ 82.0)

10. สภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน แบ่งได้เป็น 14 ส่วน ได้แก่

1) สารเคมีอันตราย พนักงานมีโอกาสสัมผัสสารเคมีอันตราย (ร้อยละ 70.6)

2) เสียงดัง พนักงานมีโอกาสสัมผัสเสียงดังในขณะที่ทำงาน (ร้อยละ 82.8) และสถานประกอบกิจการมีมาตรการในการควบคุมและแก้ไขเครื่องจักรที่ทำให้เกิดเสียงดังเกินมาตรฐาน (ร้อยละ 82.2) นั้นแสดงว่าสถานประกอบกิจการทุกแห่งที่รายงานว่ามีเสียงดัง มีมาตรการในการควบคุมและแก้ไขปัญหาในเรื่องเสียงดังทั้งสิ้น

3) การทำงานในที่สูง พนักงานมีโอกาสทำงานในที่สูง (ร้อยละ 44.7)

4) อันตรายทางด้านการยศาสตร์ พบว่าพนักงานมีการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายทางด้านการยศาสตร์ (ร้อยละ 63.3) และพนักงานมีการทำงานซ้ำซากติดต่อกันเป็นเวลานานๆ (ร้อยละ 53.6) สถานประกอบกิจการต่างๆ ได้มีการป้องกันอันตรายทางด้านการยศาสตร์ โดยมีการปรับปรุงสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับพนักงานเพื่อความปลอดภัย และลดความเมื่อยล้า (ร้อยละ 83.6) พื้นที่ในสถานประกอบกิจการมีการใช้วัสดุป้องกันการลื่นเพื่อป้องกันอันตราย (ร้อยละ 69.1) เครื่องจักร/เครื่องมือมีขนาดเหมาะสมแก่การใช้ (ร้อยละ 99.4) จะเห็นได้ว่า

สถานประกอบกิจการให้ความสนใจในด้านเอร์โกโนมิกส์เป็นอย่างมากเพื่อลดความเสี่ยงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับพนักงาน

5) ความร้อน พนักงานมีโอกาสสัมผัสความร้อน (ร้อยละ 71.3) และมีสถานที่ทำงานบริเวณที่มีสภาพความร้อนเกินกว่า 45 °C (ร้อยละ 19.2)

6) ความเย็น พนักงานมีโอกาสสัมผัสความเย็นจากการทำงาน (ร้อยละ 12.1)

7) สถานที่อับอากาศ พนักงานมีโอกาสทำงานในที่อับอากาศ (ร้อยละ 27.0)

8) การปฏิบัติงานในห้องทดลอง (Lab) พนักงานมีโอกาสทำงานในห้องทดลอง (ร้อยละ 48.3)

9) กากของเสียอันตราย พนักงานมีโอกาสสัมผัสกากของเสียอันตราย (ร้อยละ 33.5)

10) การติดเชื้อโรค พนักงานมีโอกาสติดเชื้อโรคจากงาน (ร้อยละ 15.7)

11) แสงสว่าง พนักงานมีโอกาสสัมผัสอันตรายจากแสงสว่างร้อยละ 55.7
สถานประกอบกิจการมีการป้องกันอันตรายจากแสงสว่าง โดยแสงสว่างบริเวณสถานที่ทำงานมีความเหมาะสมต่อการทำงานในแต่ละประเภทตามที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 95.3)

12) ความสั่นสะเทือน สถานประกอบกิจการที่พนักงานมีโอกาสทำงานในที่ที่มีความสั่นสะเทือนร้อยละ 33.0 การป้องกันอันตรายที่เกิดจากความสั่นสะเทือน โดยเครื่องมือหรือเครื่องจักรที่สั่นสะเทือนมากมีมาตรการในการลดแรงสั่นสะเทือน (ร้อยละ 42.7)

13) การตรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยสถานประกอบกิจการมีการตรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน (แสง เสียง ความร้อน ความเย็น การสั่นสะเทือน) (ร้อยละ 68.2)

14) การควบคุมอันตราย สถานประกอบกิจการมีมาตรการในการควบคุมหรือลดอันตรายจากสิ่งแวดล้อมในการทำงาน โดยมีการควบคุมทางวิศวกรรม ได้แก่ มีมาตรการในการลดปริมาณฝุ่น (ร้อยละ 85.3) บริเวณทำงานมีระบบการระบายอากาศ (ร้อยละ 94.4) การควบคุมทางด้านบริหารจัดการ ได้แก่ มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนการทำงาน (ร้อยละ 79.1) และมีการจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้แก่พนักงาน (ร้อยละ 96.4)

11. การฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยและอาชีวอนามัย แบ่งได้ 2 ส่วน คือ

1) การอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย โดยมีการจัดอบรมเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัยให้กับพนักงานทุกระดับ (ร้อยละ 78.0) มีการอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยสำหรับพนักงานใหม่หรือพนักงานที่มีการเปลี่ยนหน้าที่ (ร้อยละ 85.5) มีการอบรมเรื่องการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (ร้อยละ 83.0) มีการอบรมเรื่องความปลอดภัยให้กับพนักงานชั่วคราวหรือผู้รับเหมาด้วย (ร้อยละ 53.5) และผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการอบรมทางด้าน

สุขภาพและความปลอดภัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (ร้อยละ 94.7) หัวหน้างานและฝ่ายบุคคล (ร้อยละ 94.1 และ 92.1 ตามลำดับ) การจัดการอบรมพนักงานผู้รับเหมามีสถานประกอบกิจการจัดอบรมให้ในปริมาณที่ไม่มากนัก หากมีการปรับปรุงหรือส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการจัดอบรมทางด้านความปลอดภัยให้กับบริษัทผู้รับเหมาคด้วย อาจจะมีส่วนทำให้การเกิดอุบัติเหตุในภาพรวมลดลงได้

2) การประเมินผลการอบรม สถานประกอบกิจการมีการประเมินผลการฝึกอบรมโดยผู้เข้าร่วมในการอบรม (ร้อยละ 68.0) และผลการประเมินการฝึกอบรมในครั้งก่อนมีการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการอบรมในครั้งต่อไป (ร้อยละ 66.6)

4.2 ผลการสำรวจทางด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศไทยที่มีการผลิตเพื่อส่งออก

สถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีการผลิตเพื่อการส่งออกจำนวน 225 แห่ง ติดต่อกำขายกับประเทศคู่ค้า 1-10 ประเทศ ประเทศคู่ค้า 6 ลำดับแรก ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 32.4) สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 24.9) จีน (ร้อยละ 17.8) มาเลเซีย (ร้อยละ 20.4) ยุโรปหรืออียู (ร้อยละ 15.6) และเวียดนาม (ร้อยละ 11.1) ตามลำดับ ส่วนประเทศคู่แข่งที่สำคัญ ได้แก่ จีน (ร้อยละ 52.0) เวียดนาม (ร้อยละ 18.2) อินโดนีเซีย (ร้อยละ 18.2) มาเลเซีย (ร้อยละ 17.3) และญี่ปุ่น (ร้อยละ 13.8) ตามลำดับ

สถานประกอบกิจการร้อยละ 55.6 (จำนวน 125 แห่ง) ประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งออกและต้องการให้มีการแก้ไข ได้แก่

1. การจัดหาวัตถุดิบ วัสดุหรือวัตถุดิบไม่เพียงพอ (7 แห่ง) วัตถุดิบมีราคาแพง การจัดหาวัตถุดิบมีการแข่งขันสูง (34 แห่ง) วัตถุดิบมีสิ่งปลอมปนมาก วัตถุดิบไม่มีคุณภาพ (5 แห่ง) อัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบสูง (9 แห่ง)

2. การขาดแรงงานฝีมือ สถานประกอบกิจการขาดแรงงานที่มีฝีมือ คนงานใหม่มีคุณภาพไม่เพียงพอ ควรมีการพัฒนาบุคลากรในด้านการผลิต (14 แห่ง) แรงงานมีไม่เพียงพอมีการเข้าออกของพนักงานอยู่เสมอ (18 แห่ง) และค่าแรงสูง (8 แห่ง)

3. สถานะทางการเงิน สถานประกอบกิจการมีปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียน สภาพคล่องทางการเงิน ต้องการให้มีการส่งเสริมการลงทุน (8 แห่ง) ดันทุนการผลิตสูง การผลิตสินค้าในประเทศไทยมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าประเทศจีน (6 แห่ง) อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราผันผวน (7 แห่ง)

4. **การผลิต** สถานประกอบกิจการมีปัญหาด้านการผลิต (3 แห่ง) เทคโนโลยีที่ใช้เป็นของต่างชาติ (3 แห่ง) ระยะเวลาในการผลิต ผลผลิตไม่เพียงพอ ส่งออกไม่ทันเวลา (3 แห่ง) ต้องการงานฝีมือใช้เทคโนโลยีขั้นสูง (1 แห่ง) มีการลอกเลียนแบบชิ้นงาน (1 แห่ง)

5. **การค้าและการส่งออก** สถานประกอบกิจการมีปัญหาเรื่องราคาสินค้า การกีดราคาสินค้าจากต่างประเทศ (7 แห่ง) คู่แข่งด้านการค้า (6 แห่ง) การแข่งขันด้านการตลาดจากต่างประเทศ (4 แห่ง) ค่าขนส่งทางเรือขึ้นราคา (6 แห่ง) ผู้สินค้าไม่พอ สายเรือเต็ม (ต้องจองนาน) (4 แห่ง) มาตรฐานของประเทศคู่ค้า (2 แห่ง) การขอเอกสารส่งออกจากราชการ (2 แห่ง) การสั่งซื้อสินค้าไม่แน่นอน (3 แห่ง) การกีดกันทางการค้า (1 แห่ง) กำแพงภาษี (1 แห่ง) ปัญหาการหาข้อมูลส่งออก (1 แห่ง) ข้อจำกัดของกรมศุลกากร พิธีการศุลกากรมีขั้นตอนมาก (1 แห่ง) หน่วยงานราชการทำงานซ้ำซ้อนกัน ขั้นตอนการทำงานของภาครัฐ (1 แห่ง) กฎหมายของแต่ละหน่วยงานของราชการซ้ำซ้อน ยุ่งยากในการปฏิบัติของผู้ประกอบการ (1 แห่ง) การช่วยเหลือจากภาครัฐไม่ชัดเจน (1 แห่ง) การขอคืนภาษีจากศุลกากรได้รับคืนช้า (1 แห่ง)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจทางด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศไทยที่มีการผลิตเพื่อส่งออกจำนวน 225 แห่ง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. **การจ้างแรงงาน** สถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ส่งออก 225 แห่ง พนักงานชายมีอายุอยู่ระหว่าง 15–65 ปี ส่วนพนักงานหญิงมีอายุอยู่ระหว่าง 15–63 ปี โดยเฉลี่ยพนักงานทำงานวันละ 8 ชั่วโมง (SD=0.59) สำหรับการทำงานในแต่ละสัปดาห์พบว่าส่วนใหญ่พนักงานทำงาน 41–50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 86.0) โดยมีวันหยุด 1 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 82.5 และหยุด 2 วันต่อสัปดาห์ ร้อยละ 16.5 ในแต่ละวันพนักงานจะได้พักในช่วงเที่ยงช่วงเดียวเป็นเวลา 60 นาที ร้อยละ 60.5 รองลงมาพนักงานได้พักช่วงเช้า 10 นาที ช่วงเที่ยง 60 นาที และช่วงบ่าย 10 นาที ร้อยละ 10.7 สถานประกอบกิจการแบ่งการทำงานเป็น 1–4 กะ โดยเฉลี่ยทำงานกะละ 8.21 ชั่วโมง (SD=1.14) นอกจากนี้สถานประกอบกิจการจำนวน 163 แห่ง มีการทำงานล่วงเวลาเฉลี่ยสัปดาห์ละ 17.59 ชั่วโมง (SD=10.15) อยู่ในช่วงระหว่าง 2–60 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สถานประกอบกิจการที่มีสภาพแรงงานมีเพียง 25 แห่ง (ร้อยละ 11.5)

2. **การจัดสวัสดิการของสถานประกอบกิจการ** พบว่าสถานประกอบกิจการเกือบทั้งหมดมีการจัดสวัสดิการหลายอย่างให้กับพนักงาน ได้แก่ การจัดน้ำดื่มที่สะอาด (ร้อยละ 98.7) มีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะและดูแลรักษาความสะอาดอยู่เสมอ (ร้อยละ 98.7) มีอ่างล้างหน้า/ล้างมือ (ร้อยละ 97.3) สำหรับสวัสดิการที่จัดให้รองลงมา ได้แก่ มีการแจกเครื่องแบบชุดให้พนักงาน (ร้อยละ

87.6) มีการจัดที่พักผ่อนให้กับพนักงานในบริเวณโรงงาน (ร้อยละ 82.2) มีโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหารที่สะอาดสบายและถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 81.3) จัดห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าผู้เก็บของ (ร้อยละ 69.8) มีห้องอาบน้ำสำหรับพนักงาน (ร้อยละ 56.9) มีการจัดที่อยู่อาศัยให้กับพนักงาน (ร้อยละ 52.0) และมีการจัดรถรับส่งพนักงาน (ร้อยละ 49.8) จะเห็นได้ว่าสถานประกอบกิจการที่ผลิตเพื่อการส่งออกมีการจัดสวัสดิการที่จำเป็นให้แก่พนักงาน ทั้งยังอำนวยความสะดวกในเรื่องการเดินทางจากที่พักมาที่ทำงานให้ ซึ่งสวัสดิการที่จัดให้ไม่แตกต่างจากสถานประกอบกิจการทั่วไป

3. การดูแลรักษาสุขภาพของพนักงาน สถานประกอบกิจการเกือบทั้งหมดมีการดูแลในเรื่องสุขภาพอนามัยของพนักงานเป็นอย่างดี โดยสถานประกอบกิจการมีการจัดเตรียมยาและอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาล (ร้อยละ 99.1) มีรถรับ-ส่งผู้บาดเจ็บไปยังโรงพยาบาลเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน (ร้อยละ 94.2) มีการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน (ร้อยละ 99.1) และมีการตรวจสุขภาพพนักงานประจำปี (ร้อยละ 83.6) แสดงว่าพนักงานเกือบทั้งหมดจะได้รับการดูแลทางด้านสุขภาพอนามัยเป็นอย่างดี นอกจากนี้สถานประกอบกิจการบางแห่งมีการจัดอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้แก่พนักงาน (ร้อยละ 74.7) และมีห้องพยาบาลและผู้มีความรู้ในการพยาบาลเบื้องต้นพร้อมที่จะดูแลรักษาได้ในทันที (ร้อยละ 64.4)

4. การส่งเสริมทางด้านสุขภาพอนามัยของพนักงาน โดยสถานประกอบกิจการมีการเผยแพร่ความรู้และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้กับพนักงาน (ร้อยละ 81.3) มีการจัดพื้นที่ให้พนักงานออกกำลังกาย/เล่นกีฬา (ร้อยละ 79.1) ในเรื่องการส่งเสริมให้พนักงานมีวิธีการดำเนินชีวิตที่มีสุขภาพดี ปรากฏว่าสถานประกอบกิจการมีโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่ทำงาน (ร้อยละ 81.8) มีโครงการเพื่อควบคุมความปลอดภัยในการประกอบอาหารในโรงงาน (ร้อยละ 52.0) สถานประกอบกิจการจำนวนมากได้มีการจัดให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพแก่พนักงาน จะเห็นได้ว่าสถานประกอบกิจการมีการให้ความรู้เรื่องบุหรี่ (ร้อยละ 81.3) ให้ความรู้เรื่องการดื่มเหล้าและการใช้ยา (ร้อยละ 77.3) ให้ความรู้เรื่องโภชนาการ (ร้อยละ 62.2) ให้ความรู้เรื่องเอชไอวี (ร้อยละ 73.3) ให้ความรู้เรื่องความเครียด (ร้อยละ 58.7) และมีการให้ความรู้เรื่องการออกกำลังกาย (ร้อยละ 75.1) สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่มีพื้นฐานแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่มีสุขภาพดี

5. การบริหารงานและการจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัย แบ่งได้ 4 หมวด ได้แก่

1) นโยบาย สถานประกอบกิจการมีนโยบายและกฎระเบียบด้านความปลอดภัยเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการแจ้งให้พนักงานทราบ (ร้อยละ 91.6) มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบด้านความปลอดภัยให้พนักงานทุกระดับรับทราบและนำไปปฏิบัติ (ร้อยละ 92.4)

และมีการปรับปรุงนโยบายและประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่กำหนดไว้ (ร้อยละ 79.6) ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

2) **คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการ** สถานประกอบกิจการมีการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยฯ (ร้อยละ 82.7) และส่วนมากคณะกรรมการความปลอดภัยฯ มีการประชุมคณะกรรมการความปลอดภัยฯ ประจำทุกเดือน (ร้อยละ 75.6)

3) **การเกิดอุบัติเหตุและการแก้ไข** สถานประกอบกิจการมีการรายงานอุบัติเหตุ (ร้อยละ 95.1) มีการสอบสวนอุบัติเหตุ (ร้อยละ 95.1) แต่พบว่าสถานประกอบกิจการร้อยละ 85.8 เท่านั้นที่มีการจัดทำรายงานสถิติการเกิดอุบัติเหตุ และมีการนำสถิติการเกิดอุบัติเหตุไปใช้วางแผนงานด้านความปลอดภัย (ร้อยละ 80.4) มีแผนการดำเนินงานและมีงบประมาณสนับสนุนด้านความปลอดภัยประจำปี (ร้อยละ 72.9) ในเรื่องของการแก้ไขปัญหาเพื่อลดอุบัติเหตุในสถานที่ทำงาน สถานประกอบกิจการมีการวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัยและนำข้อมูลมากำหนดเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 82.7) มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยและแจกให้พนักงานได้รับทราบ (ร้อยละ 57.3) สถานประกอบกิจการให้พนักงานมีส่วนร่วมในการค้นหาอันตรายและเสนอแนะวิธีป้องกันแก้ไขอันตรายต่างๆ ที่เกิดจากการทำงานร้อยละ 85.8 ซึ่งจะช่วยให้ค้นพบปัญหาต่างๆ และวิธีแก้ไขได้ และมีการตรวจสอบความปลอดภัยในพื้นที่ทำงานส่วนต่างๆ เป็นประจำ (ร้อยละ 93.3) สถานประกอบกิจการมีการพิจารณาในเรื่องของความปลอดภัยและอันตรายต่อสุขภาพก่อนที่จะนำกระบวนการผลิต เครื่องจักร วิธีการทำงาน หรือวัสดุใหม่ๆ มาใช้ (ร้อยละ 83.1) ในส่วนที่มีการจ้างผู้รับเหมาพบว่าสถานประกอบกิจการมีขั้นตอนในการคัดเลือกและมีระเบียบกำหนดให้ผู้รับเหมาที่เข้ามาทำงานในบริษัทต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยต่างๆ (ร้อยละ 56.9) ซึ่งแสดงว่าสถานประกอบกิจการบางส่วนยังไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องสุขภาพและความปลอดภัยของผู้รับเหมาที่เข้ามาทำงาน

4) **การสื่อสารด้านความปลอดภัยในการทำงาน** พนักงานสามารถรับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านความปลอดภัยโดยผ่านทางสื่อต่างๆ ได้แก่ บอร์ดประชาสัมพันธ์ของบริษัท (ร้อยละ 91.1) จดหมายข่าว/วารสารของบริษัท (ร้อยละ 42.7) การประชุม (ร้อยละ 86.7) และการอบรม (ร้อยละ 81.3)

6. **การจัดการสารเคมี** สถานประกอบกิจการร้อยละ 60.9 (จำนวน 134 แห่ง) มีการใช้สารเคมีอันตราย และมีเพียงร้อยละ 13.1 (จำนวน 22 แห่ง) ที่เคยมีอุบัติเหตุเกี่ยวกับการรั่วไหลของสารเคมี การจัดการสารเคมีแบ่งได้เป็น 4 หมวด ได้แก่

1) **ข้อมูลของสารเคมี** พบว่าร้อยละ 94.9 ของสถานประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีที่มีข้อมูลความปลอดภัยของสารเคมี (MSDS) และร้อยละ 81.7 มีข้อมูลด้านความปลอดภัยของสารเคมีทุกตัว และข้อมูลด้านความปลอดภัยของสารเคมีได้ถ่ายทอดให้พนักงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบร้อยละ 88.3 จากข้อมูลนี้ควรมีการส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการที่ยังไม่มีข้อมูลด้านความปลอดภัยของสารเคมีทุกตัวให้จัดหาข้อมูลดังกล่าวเพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินงานเกี่ยวกับสารเคมีได้อย่างถูกวิธี ซึ่งเป็นการป้องกันอุบัติเหตุจากสารเคมีได้วิธีหนึ่ง พนักงานสามารถดูข้อมูลด้านความปลอดภัยของสารเคมี (MSDS) ได้จากเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (ร้อยละ 94.0) บริเวณสถานที่ทำงาน (ร้อยละ 86.7) หัวหน้างาน (ร้อยละ 82.9) และคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 61.4)

2) **การฝึกอบรมเรื่องสารเคมี** โดยจัดให้มีการอบรมเรื่องความปลอดภัยในการใช้สารเคมีให้กับพนักงาน (ร้อยละ 86.4) และการอบรมและซ้อมแผนฉุกเฉินกรณีเกิดการรั่วไหลของสารเคมี (ร้อยละ 48.0)

3) **การป้องกันอันตรายจากสารเคมี** สถานประกอบกิจการร้อยละ 95.0 มีการติดป้ายเตือนสถานที่เก็บสารเคมีอันตรายและมีการติดฉลากเพื่อเตือนอันตรายเกี่ยวกับสารเคมี สำหรับการป้องกันอันตรายส่วนบุคคลโดยจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้กับพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมี (ร้อยละ 96.1) จัดอ่างล้างมือ/ล้างหน้าไว้ใกล้กับบริเวณที่ทำงาน (ร้อยละ 84.4) จัดเตรียมชุดทำงานให้กับพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมี (ร้อยละ 72.2) จัดห้องอาบน้ำไว้ให้พนักงานที่ทำงานกับสารเคมีอันตราย (ร้อยละ 60.6) และจัดเตรียมฝักบัวสำหรับชำระล้างสารเคมีไว้บริเวณที่ทำงาน (ร้อยละ 58.9) มีการจัดเตรียมที่ล้างตาเมื่อโดนสารเคมีเข้าตาไว้ที่บริเวณที่ทำงาน (ร้อยละ 73.3) มีแผนฉุกเฉินกรณีเกิดการรั่วไหลของสารเคมี (ร้อยละ 53.6)

4) **การเฝ้าระวังอันตรายจากสารเคมี** โดยจัดให้มีการตรวจสุขภาพให้กับพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีอันตรายโดยเฉพาะ (ร้อยละ 64.5) มีการตรวจวัดความเข้มข้นของสารเคมีในอากาศบริเวณสถานที่ทำงาน (ร้อยละ 57.6) และบริเวณที่เก็บสารเคมี (ร้อยละ 48.2)

7. **การป้องกันและระงับอัคคีภัย** สถานประกอบกิจการส่วนมากให้ความสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย อาจแบ่งได้เป็น 7 หมวด ได้แก่

1) **แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย** สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่จัดให้มีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย (ร้อยละ 92.9)

2) **ทางหนีไฟ** แต่ละชั้นของอาคารโรงงานมีทางเข้าออกอย่างน้อย 2 ทาง (ร้อยละ 94.7) อาคารของโรงงานที่มีเกินกว่า 1 ชั้น ทุกอาคารมีบันไดหนีไฟ (ร้อยละ 79.7) โดยมีเส้นทางหนีไฟที่ปราศจากสิ่งกีดขวางจากจุดที่พนักงานทำงานไปสู่สถานที่ปลอดภัย (ร้อยละ 94.7)

3) ประตุนิไฟ โรงงานมีประตุนิไฟเป็นชนิดที่เปิดออกสู่ภายนอก สร้างด้วยวัสดุทนไฟ (ร้อยละ 55.6) ทางเข้าออกและประตุนิไฟมีป้ายบอกให้เห็นอย่างชัดเจน (ร้อยละ 76.4)

4) สัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ สถานประกอบกิจการมีการติดตั้งสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ที่มีเสียงต่างจากสัญญาณเข้าทำงานไว้ให้พนักงานได้ยินโดยทั่วถึง (ร้อยละ 79.1)

5) อุปกรณ์ดับเพลิง มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงในโรงงาน (ร้อยละ 91.1) มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงที่บริเวณทางเข้าออกและประตุนิไฟ (ร้อยละ 92.9) สถานประกอบกิจการที่มีการติดตั้งสายส่งน้ำดับเพลิง ขั้วต่อสายดับเพลิงและตู้เก็บอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดับเพลิง (ร้อยละ 63.6) และมีการจัดเตรียมน้ำสำรองไว้ดับเพลิง (ร้อยละ 76.0) โดยเกือบทุกแห่งมีการดูแลรักษาอุปกรณ์ดับเพลิงและตรวจสอบให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้คืออยู่เสมอ (ร้อยละ 98.2)

6) การจัดเก็บวัตถุไวไฟและวัตถุระเบิดไว้ในอาคาร สถานประกอบกิจการมีการเก็บวัตถุไวไฟและวัตถุระเบิดไว้ในห้องที่มีผนังและประตุนิไฟ (ร้อยละ 65.6) และมีประตุนิไฟเป็นชนิดที่สามารถปิดได้เองเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 24.8) สถานประกอบกิจการที่มีการเก็บวัตถุไวไฟมีการปิดกุญแจห้องเก็บวัตถุไวไฟและวัตถุระเบิดทุกครั้งที่ไม่มีการทำงาน (ร้อยละ 78.8) มีการจัดระบบการระบายอากาศบริเวณห้องเก็บหรือสถานที่ปฏิบัติงานที่มีวัตถุไวไฟ/วัตถุระเบิด (ร้อยละ 90.5) มีการติดป้ายเตือนอันตรายบริเวณห้องเก็บหรือสถานที่ปฏิบัติงานที่มีวัตถุไวไฟ/วัตถุระเบิด (ร้อยละ 92.9) สำหรับงานที่อาจเกิดอันตรายหรือมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรืออัตรากำลังมีระบบการขออนุญาตเข้าทำงาน (ร้อยละ 81.0)

7) การฝึกซ้อมดับเพลิง สถานประกอบกิจการร้อยละ 91.6 มีการฝึกอบรมการดับเพลิงเบื้องต้นให้กับพนักงานตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด ซึ่งต้องมีการอบรมพนักงานอย่างน้อยร้อยละ 40 ของพนักงานทั้งหมด และสถานประกอบกิจการมีการจัดการฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมหนีไฟอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 85.3)

8. ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า แบ่งได้เป็น 5 ส่วน คือ

1) มาตรการพื้นฐาน โดยสถานประกอบกิจการจัดทำแผนผังวงจรไฟฟ้าทั้งหมดภายในโรงงาน (ร้อยละ 76.9) และอุปกรณ์และสายไฟฟ้ามีการตรวจสอบสภาพและซ่อมแซมเปลี่ยนใหม่เมื่อชำรุดอยู่เสมอ (ร้อยละ 96.0)

2) การป้องกันอันตรายระหว่างปฏิบัติงาน โดยบริเวณที่อาจเกิดอันตรายจากไฟฟ้ามีป้ายเตือนอันตรายให้เห็นอย่างชัดเจน (ร้อยละ 84.4) และในกรณีที่มีการปฏิบัติงานตรวจสอบซ่อมแซม ติดตั้งไฟฟ้า มีการติดป้ายหรือใส่กุญแจเพื่อป้องกันการสับสวิตช์ไว้เสมอ (ร้อยละ 85.3) ซึ่งการล็อกและแขวนป้ายเป็นวิธีการปฏิบัติที่เป็นสากล

3) การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าให้ปลอดภัย โดยอุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีการติดตั้งหรือนำไปใช้งานในบริเวณที่มีไอระเหยของสารไวไฟ หรือบริเวณที่อาจจะเกิดเพลิงไหม้ได้ต้องใช้อุปกรณ์ชนิดที่ป้องกันการระเบิด (ร้อยละ 62.4)

4) การเตรียมความพร้อมเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยจัดอบรมเรื่องวิธีปฏิบัติเมื่อประสบอันตรายจากไฟฟ้า การปฐมพยาบาลและการช่วยชีวิตให้แก่พนักงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับไฟฟ้า (ร้อยละ 68.3)

5) การป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยให้พนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับไฟฟ้ามีการสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่เหมาะสมขณะปฏิบัติงาน (ร้อยละ 86.1)

9. การใช้เครื่องมือและเครื่องจักรให้ปลอดภัย แบ่งได้เป็น 6 ส่วน คือ

1) สถานที่ทำงานกับเครื่องจักร สถานที่ตั้งของเครื่องจักร หรือเขตที่มีเครื่องจักรทำงานที่อาจจะเกิดอันตรายมีการจัดทำรั้ว คอกกั้น หรือเส้นแสดเขตอันตรายไว้อย่างชัดเจน (ร้อยละ 89.2) สายไฟฟ้า ท่อลม ท่อไอน้ำ และท่ออื่นๆ ที่อยู่บริเวณทำงานมีการใช้โค้ดหรือมีป้ายบอกอย่างชัดเจน (ร้อยละ 72.7) เมื่อเกิดไฟฟ้าดับตรงตู้ควบคุมไฟฟ้าหรือปุ่มปรับที่สำคัญมีระบบไฟฉุกเฉินที่ทำให้มองเห็นได้ชัดเจน (ร้อยละ 83.1)

2) ความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักร ก่อนการติดตั้งหรือซ่อมเครื่องจักรมีการจัดทำป้ายปิดประกาศไว้ให้พนักงานทราบหรือแขวนป้ายห้ามสับสวิตช์ไว้ (ร้อยละ 89.1) เครื่องจักรที่ใช้พลังงานไฟฟ้าทุกเครื่องมีสายดินเพื่อป้องกันกระแสไฟฟ้ารั่ว (ร้อยละ 94.0) มีการตรวจสภาพของเครื่องจักร/เครื่องมือในช่วงก่อนการทำงาน (ร้อยละ 96.3) และหลังการทำงาน (ร้อยละ 88.5) นอกจากนี้สวิตช์ คันบังคับ ปุ่มปรับต่างๆ ของเครื่องจักรอยู่ในตำแหน่งที่คนงานสามารถใช้งานได้สะดวก (ร้อยละ 99.1)

3) อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากเครื่องมือ/เครื่องจักร เครื่องจักรป้อนโลหะหรือตัดวัตถุที่ใช้มือป้อนส่งชิ้นงานเป็นแบบที่มีสวิตช์ 2 แห่ง ห่างกันเพื่อให้พนักงานใช้มือกดสวิตช์พร้อมกันทั้งสองมือ (ร้อยละ 78.6) เครื่องจักรส่วนที่หมุนและส่งถ่ายกำลังมีการัดหรือตะแกรงเหล็กเหนียวครอบ (ร้อยละ 96.4) เครื่องเจียรหรือแต่งผิวโลหะมีฝาครอบปิดกั้นประกายไฟหรือเศษวัสดุที่จะกระเด็นออกมาในขณะที่มีการใช้งาน (ร้อยละ 93.5)

4) การป้องกันอันตรายส่วนบุคคล โดยพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรมีการแต่งกายที่รัดกุมและสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลอย่างเหมาะสมกับอันตรายที่เกิดจากงาน (ร้อยละ 94.9)

5) การซ่อมบำรุง โดยมีโครงการซ่อมบำรุงเครื่องมือ/เครื่องจักรสม่ำเสมอ เพื่อความปลอดภัย (ร้อยละ 95.0)

6) การฝึกอบรมเกี่ยวกับเครื่องจักร พนักงานที่ทำหน้าที่ควบคุมเครื่องจักรหรือเครื่องมือกลต่างๆ ได้รับการอบรมอย่างเหมาะสม (ร้อยละ 92.1) และพนักงานที่ขับรถโฟล์คลิฟท์ได้รับแต่งตั้งและอบรมเรื่องการขับโฟล์คลิฟท์ (ร้อยละ 87.6)

10. สภาพแวดล้อมในการทำงานของพนักงาน แบ่งได้เป็น 14 ส่วน ได้แก่

1) สารเคมีอันตราย พนักงานมีโอกาสสัมผัสสารเคมีอันตราย (ร้อยละ 77.4)

2) เสียงดัง พนักงานมีโอกาสสัมผัสเสียงดังในขณะที่ทำงาน (ร้อยละ 85.8) และสถานประกอบกิจการมีมาตรการในการควบคุมและแก้ไขเครื่องจักรที่ทำให้เกิดเสียงดังเกินมาตรฐาน (ร้อยละ 85.3)

3) การทำงานในที่สูง พนักงานมีโอกาสทำงานในที่สูง (ร้อยละ 47.1)

4) อันตรายทางด้านการยศาสตร์ พบว่าพนักงานมีการทำงานที่มีความเสี่ยงต่อการได้รับอันตรายทางด้านการยศาสตร์ (ร้อยละ 67.1) และพนักงานมีการทำงานซ้ำซากติดต่อกันเป็นเวลานานๆ (ร้อยละ 52.8) สถานประกอบกิจการต่างๆ ได้มีการป้องกันอันตรายทางด้านการยศาสตร์ โดยมีการปรับปรุงสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับพนักงานเพื่อความปลอดภัย และลดความเมื่อยล้า (ร้อยละ 85.8) พื้นในสถานประกอบกิจการมีการใช้วัสดุป้องกันการลื่นเพื่อป้องกันอันตราย (ร้อยละ 73.1) เครื่องจักร/เครื่องมือมีขนาดเหมาะสมแก่การใช้ (ร้อยละ 100.0) จะเห็นได้ว่าสถานประกอบกิจการให้ความสนใจในปัญหานี้เป็นอย่างมาก เพื่อลดความเสี่ยงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับพนักงาน

5) ความร้อน พนักงานมีโอกาสสัมผัสความร้อน (ร้อยละ 75.9) และมีสถานที่ทำงานบริเวณที่มีสภาพความร้อนเกินกว่า 45 °C (ร้อยละ 21.5)

6) ความเย็น พนักงานมีโอกาสสัมผัสความเย็นจากการทำงาน (ร้อยละ 17.3)

7) สถานที่อับอากาศ พนักงานมีโอกาสทำงานในที่อับอากาศ (ร้อยละ 33.6)

8) การปฏิบัติงานในห้องทดลอง พนักงานมีโอกาสทำงานในห้องทดลอง (ร้อยละ 57.9)

9) กากของเสียอันตราย พนักงานมีโอกาสสัมผัสกากของเสียอันตราย (ร้อยละ 40.3)

10) การติดเชื้อโรค พนักงานมีโอกาสติดเชื้อโรคจากการทำงาน (ร้อยละ 16.8)

11) แสงสว่าง พนักงานมีโอกาสสัมผัสอันตรายจากแสงสว่างร้อยละ 59.3

สถานประกอบกิจการมีแสงสว่างบริเวณสถานที่ทำงานเหมาะสมต่อการทำงานตามที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 95.6)

12) ความสั่นสะเทือน สถานประกอบกิจการที่พนักงานมีโอกาสดำเนินงานในที่ที่มีความสั่นสะเทือน ร้อยละ 31.5 การป้องกันอันตรายที่เกิดจากความสั่นสะเทือนโดยเครื่องมือหรือเครื่องจักรที่สั่นสะเทือนมาก เป็นอันตรายต่อพนักงานมีมาตรการในการลดแรงสั่นสะเทือน (ร้อยละ 45.3)

13) การตรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยสถานประกอบกิจการมีการตรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน (แสง เสียง ความร้อน ความเย็น การสั่นสะเทือน) (ร้อยละ 72.9)

14) การควบคุมอันตราย สถานประกอบกิจการมีมาตรการในการควบคุม หรือลดอันตรายจากสิ่งแวดล้อมในการทำงาน โดยมีการควบคุมทางวิศวกรรม ได้แก่ มีมาตรการในการลดปริมาณฝุ่น (ร้อยละ 83.9) บริเวณทำงานมีระบบการระบายอากาศ (ร้อยละ 93.3) การควบคุมทางด้านบริหารจัดการ ได้แก่ มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนการทำงาน (ร้อยละ 81.6) และมีการป้องกันที่ตัวพนักงานโดยมีการจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้แก่พนักงาน (ร้อยละ 98.1)

11. การฝึกอบรมเรื่องความปลอดภัยและอาชีวอนามัย แบ่งได้ 2 ส่วน คือ

1) การอบรมทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย โดยมีการจัดอบรมเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัยให้กับพนักงานทุกระดับ (ร้อยละ 81.3) มีการอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยสำหรับพนักงานใหม่หรือพนักงานที่มีการเปลี่ยนหน้าที่ (ร้อยละ 87.6) มีการอบรมเรื่องการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (ร้อยละ 85.8) มีการอบรมเรื่องความปลอดภัยให้กับพนักงานชั่วคราวหรือผู้รับเหมาด้วย (ร้อยละ 54.7) และผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการอบรมทางด้านสุขภาพและความปลอดภัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (ร้อยละ 95.8) หัวหน้างานและฝ่ายบุคคล (ร้อยละ 95.9 และ 93.8 ตามลำดับ) การจัดการอบรมพนักงานผู้รับเหมา มีสถานประกอบกิจการจัดอบรมไว้ในปริมาณที่ไม่มากนัก หากมีการปรับปรุงหรือส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการจัดอบรมทางด้านความปลอดภัยให้กับบริษัทผู้รับเหมาด้วย อาจจะมีส่วนทำให้การเกิดอุบัติเหตุในภาพรวมลดลงได้

2) การประเมินผลการอบรม สถานประกอบกิจการมีการประเมินผลการฝึกอบรมโดยผู้เข้าร่วมในการอบรม (ร้อยละ 73.8) และผลการประเมินการฝึกอบรมในครั้งก่อนมีการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการอบรมในครั้งต่อไป (ร้อยละ 72.0)

4.3 รายงานผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กในประเทศไทยที่มีการผลิตเพื่อส่งออก

จากการดำเนินการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการที่มีการผลิตเพื่อส่งออกจำนวน 40 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานประกอบกิจการขนาดกลาง 20 แห่ง และขนาดเล็ก 20 แห่ง จากประเภทกิจการทั้งหมด 24 ประเภท สามารถทำการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานได้ 19 ประเภท ได้แก่ สถานประกอบกิจการผลิตวงจรไฟฟ้า รถยนต์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ยางพารา อัญมณี อาหารกระป๋อง เม็ดพลาสติก เหล็ก เคมี เครื่องปรับอากาศ ผลิตภัณฑ์ยาง ข้าว ผลิตภัณฑ์พลาสติก เครื่องจักรกล น้ำตาลทราย เฟอร์นิเจอร์ เครื่องโทรสาร ผ้าผืน รองเท้า ซึ่งการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานประกอบด้วย การตรวจวัดความเข้มแสง ระดับความดังเสียง ปริมาณความร้อน ความเข้มข้นของอนุภาคนาขนาดน้อยกว่า 10 ไมครอน (PM 10) และโอโซนในบรรยากาศการทำงาน และสรุปผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กโดยแยกตามประเภทกิจการได้ ดังนี้

4.3.1 ผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดกลางจำนวน 20 แห่ง มีผลการตรวจวัดดังนี้

1) การตรวจวัดความเข้มแสง ได้นำผลการตรวจวัดความเข้มแสงของสถานประกอบกิจการจำนวน 20 แห่งไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานความเข้มแสงตามประกาศกระทรวงมหาดไทย พบว่า มีสถานประกอบกิจการเพียงแห่งเดียวที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ สถานประกอบกิจการผลิตลำโพงโทรศัพท์ ซึ่งคนงานที่ปฏิบัติงานในบริเวณที่มีความเข้มของแสงสว่างไม่เหมาะสมกับลักษณะการทำงาน สามารถส่งผลต่อสุขภาพของพนักงานได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเมื่อยล้าของกล้ามเนื้อตา ปวดตา คลื่นไส้ วิงเวียน ปวดศีรษะ และทำให้ความสามารถในการมองเห็นลดลงได้ โดยอาจส่งผลทำให้เกิดความผิดพลาดหรืออุบัติเหตุในการทำงานขึ้น

เมื่อนำผลการตรวจวัดความเข้มแสงของสถานประกอบกิจการจำนวน 20 แห่งไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานความเข้มแสงของประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า ไม่มีสถานประกอบกิจการใดที่มีความเข้มแสงผ่านเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัดเลย จะเห็นได้ว่าสถานประกอบกิจการขนาดกลางส่วนมากมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่อาจส่งผลให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของพนักงาน ซึ่งควรมีวิธีการควบคุมป้องกันและแก้ไขอย่างรีบด่วน อาจทำได้โดยการมีการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างจริงจัง เพื่อให้สถานประกอบกิจการเหล่านั้นมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น

2) การตรวจวัดเสียง คณะผู้วิจัยได้นำผลการตรวจวัดเสียงจากสถานประกอบกิจการจำนวน 20 แห่ง ไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานของเสียงตามประกาศกระทรวงมหาดไทย พบว่ามีสถานประกอบกิจการ 9 แห่งที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ สถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ Lead Frame เสื้อผ้าสำเร็จรูป (จำนวน 3 แห่ง) แผ่นเหล็กเคลือบสังกะสี อุปกรณ์เครื่องปรับอากาศ สายพานลำเลียงและสายพานส่งกำลัง ชิ้นส่วนกลึงแต่งละเอียด และลำโพงโทรศัพท์ จากผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานจะเห็นได้ว่า สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่มีระดับความดังเสียงไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งการปฏิบัติงานในที่เสียงดังอาจทำให้เกิดการสูญเสียการได้ยินแบบชั่วคราวและถาวร รวมทั้งรบกวนการสนทนา และกลบเสียงสัญญาณต่างๆ ได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายจากเสียงดัง ควรมีการใช้การควบคุมเสียงทางวิศวกรรม การบริหารจัดการและการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เช่น ที่อุดหูและที่ครอบหู

เมื่อนำผลการตรวจวัดระดับความดังเสียงไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานระดับความดังเสียงตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า ได้ผลเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบกับมาตรฐานระดับความดังเสียงตามประกาศกระทรวงมหาดไทย

3) การตรวจวัดความร้อน เมื่อนำผลการตรวจวัดปริมาณความร้อนของสถานประกอบกิจการขนาดกลางจำนวน 20 แห่ง ไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานของ ACGIH พบว่า มีสถานประกอบกิจการผ่านเกณฑ์ความร้อนตามมาตรฐานร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด จำนวน 7 แห่ง ได้แก่ สถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป อุปกรณ์เครื่องปรับอากาศ ชิ้นส่วนยางสำเร็จรูป ชิ้นส่วนกลึงแต่งละเอียด ลำโพงโทรศัพท์ และเส้นใยสังเคราะห์โพลีเอสเตอร์ไฟลามันท์ จะเห็นได้ว่าสถานประกอบกิจการส่วนมากยังมีปัญหาในเรื่องปริมาณความร้อนในบริเวณพื้นที่การทำงานอยู่มาก จึงควรทำการปรับปรุงเพื่อให้คนงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการได้รับปริมาณความร้อนมากๆ สามารถก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของพนักงานได้ เช่น ทำให้ผิวหนังร้อนแห้ง สบส้น ไม่รู้สึกตัว ชัก เป็นต้น

เมื่อนำผลการตรวจวัดความร้อนไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า มีสถานประกอบกิจการที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด จำนวน 12 แห่ง ได้แก่ สถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ กระจกมอหงษ์รถยนต์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป (จำนวน 2 แห่ง) ชิ้นส่วน/อุปกรณ์เครื่องปรับอากาศ (จำนวน 2 แห่ง) ชิ้นส่วนยางสำเร็จรูป ชิ้นส่วนกลึงแต่งละเอียด น้ำตาลทรายดิบ/น้ำตาลทรายขาว เฟอรันิเจอร์ไม้เนื้อแข็งฝีมุก ลำโพงโทรศัพท์ และเส้นใยสังเคราะห์โพลีเอสเตอร์ไฟลามันท์

4) การตรวจวัดอนุภาคนาขนาดน้อยกว่า 10 ไมครอน จากผลการตรวจวัดปริมาณความเข้มข้นของอนุภาคนาขนาดน้อยกว่า 10 ไมครอนในสถานประกอบกิจการขนาดกลางจำนวน 13 แห่ง เมื่อนำผลไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานของกระทรวงมหาดไทย พบว่า ปริมาณความเข้มข้นของอนุภาคนาขนาดน้อยกว่า 10 ไมครอน มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ สถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์จากพลาสติกและโลหะ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ กระจกมองหลังรถยนต์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป (จำนวน 3 แห่ง) แผ่นเหล็กเคลือบสังกะสี วาล์วและชิ้นส่วนวาล์ว ชิ้นส่วนยางสำเร็จรูป น้ำตาลทรายดิบ/น้ำตาลทรายขาว ลำโพงโทรศัพท์ พื้นแผ่นยางรองเท้า และรองเท้านาง

5) การตรวจวัดความเข้มข้นไอระเหย (VOCs) จากผลการตรวจวัดความเข้มข้นไอระเหยของสารอินทรีย์ (VOCs) ในบรรยากาศการทำงานภายในสถานประกอบกิจการ 15 แห่ง พบว่า สถานประกอบกิจการเพียง 3 แห่งเท่านั้นที่ตรวจพบความเข้มข้นของไอระเหยอินทรีย์ในบรรยากาศการทำงาน ได้แก่ สถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์จากพลาสติกและโลหะ ชิ้นส่วนยางสำเร็จรูป และลำโพงโทรศัพท์ ซึ่งสถานประกอบกิจการเหล่านั้นมีการใช้สารเคมีเป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนมาก

4.3.2 ผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการขนาดเล็ก จำนวน 20 แห่ง มีผลการตรวจวัดดังนี้

1) การตรวจวัดความเข้มแสง ได้นำผลการตรวจวัดความเข้มแสงไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานความเข้มแสงตามประกาศกระทรวงมหาดไทย พบว่า มีสถานประกอบกิจการ 3 แห่งด้วยกันที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ สถานประกอบกิจการผลิตชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ น้ำยางขึ้น และปลาหมึกแห้ง ซึ่งคนงานที่ปฏิบัติงานในบริเวณที่มีความเข้มของแสงสว่างไม่เหมาะสมกับลักษณะการทำงาน สามารถส่งผลต่อสุขภาพของพนักงานได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเมื่อยล้าของกล้ามเนื้อตา ปวดตา คลื่นไส้ วิงเวียน ปวดศีรษะ และทำให้ความสามารถในการมองเห็นลดลงได้ โดยอาจส่งผลทำให้เกิดความผิดพลาดหรืออุบัติเหตุในการทำงานขึ้น จึงควรมาตรการหรือวิธีการควบคุม ป้องกัน และดูแลสุขภาพของคนงานจากการทำงานที่ถูกต้องวิธีและเหมาะสม

เมื่อนำผลการตรวจวัดความเข้มแสงไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานความเข้มแสงของประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า มีสถานประกอบกิจการ 3 แห่งด้วยกันที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ สถานประกอบกิจการผลิต

ชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ น้ำยางข้น และปลาหมึกแห้ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานประกอบกิจการขนาดเล็กส่วนมากมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่อาจส่งผลให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของพนักงาน จำเป็นต้องมีการแก้ไขอย่างรีบด่วน เพื่อให้สถานประกอบกิจการมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น เพื่อลดอันตรายจากการทำงานที่เกิดจากแสงสว่างไม่เพียงพอ

2) การตรวจวัดเสียง ได้นำผลการตรวจวัดเสียงจากสถานประกอบกิจการขนาดเล็กจำนวน 17 แห่งไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานของเสียงตามประกาศกระทรวงมหาดไทย พบว่า มีสถานประกอบกิจการ 9 แห่งด้วยกันที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ สถานประกอบกิจการแพวงจรรอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ น้ำยางข้น ปลาหมึกแห้ง สีฟนรยนต์อุตสาหกรรม Oleo Derivative Products สี/ลูกแก้วสะท้อนแสง ส่งข้าวออก และเกียร์มอเตอร์

เมื่อนำผลการตรวจวัดระดับความดังเสียงไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานระดับความดังเสียงตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า ได้ผลเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบกับมาตรฐานระดับความดังเสียงตามประกาศกระทรวงมหาดไทย

3) การตรวจวัดความร้อน เมื่อนำผลการตรวจวัดปริมาณความร้อนของสถานประกอบกิจการขนาดเล็กจำนวน 15 แห่ง ไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานของ ACGIH พบว่า มีสถานประกอบกิจการ 11 แห่งด้วยกันที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ สถานประกอบกิจการแพวงจรรอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ดิสก์เบรก/ผ้าคลัช น้ำยางข้น เครื่องประดับเงิน สีฟนรยนต์อุตสาหกรรม Oleo Derivative Products สี/ลูกแก้วสะท้อนแสง ปรับปรุงคุณภาพข้าว ส่งข้าวออก และชุดเชื่อมแก๊ส/เกย์วัดความดัน จะเห็นได้ว่าสถานประกอบกิจการยังมีปัญหาในเรื่องความร้อน จึงควรทำการปรับปรุงสถานที่ปฏิบัติงานเพื่อให้คนงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อนำผลการตรวจวัดปริมาณความร้อนไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า มีสถานประกอบกิจการ 12 แห่งด้วยกันที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนดร้อยละ 100 ของจำนวนจุดที่ทำการตรวจวัด ได้แก่ สถานประกอบกิจการแพวงจรรอิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ดิสก์เบรก/ผ้าคลัช น้ำยางข้น เครื่องประดับเงิน สีฟนรยนต์อุตสาหกรรม Oleo Derivative Products สี/ลูกแก้วสะท้อนแสง ปรับปรุงคุณภาพข้าว ส่งข้าวออก ชุดเชื่อมแก๊ส/เกย์วัดความดัน และเกียร์มอเตอร์

4) การตรวจวัดอนุภาคนขนาดน้อยกว่า 10 ไมครอน ผลการตรวจวัดปริมาณความเข้มข้นของอนุภาคนขนาดน้อยกว่า 10 ไมครอนในสถานประกอบกิจการขนาดเล็กจำนวน 14 แห่ง ได้นำผล

ไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานของกระทรวงมหาดไทย พบว่า ปริมาณความเข้มข้นของอนุภาคนาคน้อยกว่า 10 ไมครอนผ่านเกณฑ์มาตรฐานทั้ง 14 แห่ง ได้แก่ สถานประกอบกิจการประกอบแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ ดิสก์เบรก/ผ้าคลัทช์ น้ำยาซักล้าง เครื่องประดับเงิน อาหารแช่แข็งแปรรูป เม็ดพลาสติกโพลีเอทิลีน เม็ดสีพลาสติก ลูกบิดเหล็กสำหรับอุตสาหกรรมซีเมนต์และเหมืองแร่ สีย้อมรถยนต์/สีอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ Oleo Derivative Products สีชนิดต่างๆ/ลูกแก้วสะท้อนแสง สถานประกอบกิจการที่ปรับปรุงคุณภาพข้าวเพื่อส่งออก สถานประกอบกิจการส่งออกข้าว และ เกียร์มอเตอร์

5) การตรวจวัดความเข้มข้นไอระเหย จากผลการตรวจวัดความเข้มข้นไอระเหยของสารอินทรีย์ (VOCs) ในบรรยากาศการทำงานภายในสถานประกอบกิจการขนาดเล็กจำนวน 18 แห่ง พบว่า สถานประกอบกิจการเพียง 13 แห่ง ที่ตรวจพบความเข้มข้นของไอระเหยของสารอินทรีย์ในบรรยากาศการทำงาน

จากผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการทั้งหมด 40 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานประกอบกิจการขนาดกลาง 20 แห่ง และขนาดเล็ก 20 แห่ง สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ส่วนใหญ่สถานประกอบกิจการขนาดเล็กมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานความปลอดภัยมากกว่าสถานประกอบกิจการขนาดกลาง เนื่องจากสถานประกอบกิจการขนาดเล็กอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทปิโตรเคมี ซึ่งอุตสาหกรรมประเภทนี้ต้องมีมาตรการควบคุมอันตรายอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันอันตรายร้ายแรงที่อาจเกิดตามมา และสถานประกอบกิจการขนาดเล็กที่ได้ทำการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทแม่ ซึ่งเป็นบริษัทจากต่างประเทศเป็นผู้ดูแล จึงทำให้ผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด

4.4 ผลการสัมภาษณ์บุคลากรจากสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีการผลิตเพื่อส่งออก

4.4.1 การจัดทำมาตรฐาน

การจัดทำมาตรฐานของสถานประกอบกิจการส่วนใหญ่เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้ผู้อื่นยอมรับ แต่ขาดหลักการและวิธีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร

1) การจัดทำระบบ ISO 9000 และ ISO 14000

การจัดทำระบบ ISO 9000 เป็นการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ และ ISO 14000 เป็นการรับรองมาตรฐานทางด้านสิ่งแวดล้อม สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 9000 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะพบปัญหาในเรื่องของการจัดเก็บเอกสารไว้เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาเสียเวลาและค่าใช้จ่าย เนื่องจากจะต้องเก็บเอกสารไว้เป็นเวลานาน เพื่อการสอบกลับได้ สำหรับปัญหาที่พบหลังจากการทำมาตรฐาน ISO 14000 คือ สถานประกอบกิจการยังมีปัญหาในเรื่องของการประสานงานกับทางราชการ มีขั้นตอนในการติดต่อหลายขั้นตอนและหลายหน่วยงาน

สำหรับสถานประกอบกิจการบางแห่งที่ไม่สามารถจัดทำมาตรฐาน เนื่องจากขาดแคลนเงินทุนในการจัดทำมาตรฐาน และขาดบุคลากรที่จะเข้ามาดูแลงานด้านการทำมาตรฐาน โดยเฉพาะ

2) การจัดทำระบบ OHSAS 18000

ในการจัดทำระบบ OHSAS 18000 เป็นการรับรองมาตรฐานทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย พบว่า สถานประกอบกิจการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มปิโตรเคมี เนื่องจากเป็นประเภทอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงสูง จึงต้องมีมาตรการควบคุมและป้องกันการเกิดอันตรายอย่างเคร่งครัด

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำมาตรฐาน

- ค่าใช้จ่ายในการจัดทำมาตรฐานสูง
- สถานประกอบกิจการบางแห่งไม่ให้ความสำคัญในเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของพนักงานเท่าที่ควร
- ใช้งบประมาณในการจัดเตรียมอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยให้กับพนักงานค่อนข้างมาก เช่น ระบบป้องกันอัคคีภัย อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล เป็นต้น
- พฤติกรรมของพนักงานไม่คำนึงถึงระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน และไม่มีความสามัคคีในการทำงานเป็นทีม ซึ่งทางสถานประกอบกิจการควรมีการปูพื้นฐานด้านการสร้างจิตสำนึกให้กับพนักงาน

3) มาตรฐานแรงงานไทย (มรท. 8001)

สำหรับมาตรฐานแรงงานไทย (มรท. 8001) สาเหตุที่สถานประกอบกิจการบางแห่งไม่จัดทำมาตรฐานดังกล่าว เนื่องจากมาตรฐานแรงงานไทยยังมีจุดด้อยเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานของต่างประเทศ บริษัทลูกค้าจึงไม่ยอมรับมาตรฐานดังกล่าว และสถานประกอบกิจการได้จัดทำมาตรฐานตามความต้องการของลูกค้าเกี่ยวกับด้านแรงงาน ซึ่งครอบคลุมมาตรฐานแรงงานไทยเป็นที่

เรียบร้อยแล้ว ทำให้ทางสถานประกอบกิจการไม่เห็นความสำคัญที่จะจัดทำมาตรฐานแรงงานไทย
ขึ้นอีก เพราะเป็นการทำงานซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองระยะเวลาในการดำเนินงาน

4) ประโยชน์ที่สถานประกอบกิจการจะได้รับเมื่อได้รับรองมาตรฐาน

- การทำมาตรฐานต่างๆ สามารถช่วยลดแรงกดดัน ทำให้สามารถอยู่ในอุตสาหกรรมนี้ได้ และสามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้
- การมีมาตรฐานมีข้อดี คือ สถานประกอบกิจการมีเอกสารพร้อมเป็นระบบ เมื่อทางหน่วยงานราชการเข้ามาตรวจสอบ สามารถตรวจสอบได้โดยโดยไม่ต้องมีการค้นหา

4.4.2 กิจกรรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและการส่งเสริมสุขภาพ

สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
ให้กับพนักงาน โดยสรุปได้แก่

- การให้ความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลและการส่งเสริมสุขภาพ
- การจัดบอร์ดเกี่ยวกับด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน งาน
สัปดาห์ความปลอดภัยและการประกวดคำขวัญ ภาววาด จัดทำวารสารด้านความ
ปลอดภัย
- การจัดกิจกรรม 5ส, KYT, TPM, TQM
- การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ปัญหาที่พบในระหว่างการดำเนินกิจกรรม

- พนักงานไม่ให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม เนื่องจากพนักงานไม่มีความรู้ความ
เข้าใจเพียงพอเกี่ยวกับเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
- การตรวจสอบสุขภาพประจำปีของพนักงาน พบว่า สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่ทำ
ตามกฎหมาย แต่ไม่มีการตรวจสอบสุขภาพให้กับพนักงานที่ทำงานสัมผัสกับสารเคมี
อันตรายโดยเฉพาะ
- หน่วยงานราชการมีไม่เพียงพอในการให้บริการและจัดอบรมด้านอาชีวอนามัยและ
ความปลอดภัยโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
- สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่ได้จัดทำคู่มือความปลอดภัยแจกให้กับพนักงาน แต่
อุบัติเหตุในการทำงานก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่

4.4.3 การตรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน

การตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีใช้ค่าง่ายในการตรวจวัดสูง ซึ่งในส่วนนี้ทาง
ราชการได้มีการสนับสนุนการตรวจวัดให้แก่สถานประกอบกิจการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย แต่ต้องรอ

คิวนาน และจำนวนเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานประกอบกิจการ สถานประกอบกิจการบางแห่งไม่มีการตรวจวัดสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากไม่มีหน่วยงานราชการเข้ามาควบคุมดูแล การจัดเก็บสารเคมี ยังมีปัญหาอยู่มากเนื่องจากการจัดเก็บสารเคมีที่ไม่ถูกวิธี

4.4.4 การบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

ผู้บริหารมีนโยบายไม่ชัดเจน และไม่ให้ความสำคัญด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ทำให้เกิดปัญหาขึ้นในการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ปัญหาที่พบมีดังนี้

- แผนผังองค์กรของสถานประกอบกิจการส่วนใหญ่ ไม่มีแผนกอาชีวอนามัยและความปลอดภัยโดยเฉพาะ
- สถานประกอบกิจการบางแห่ง เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทำงานไม่เต็มเวลา
- สำหรับเรื่องสภาพแรงงาน สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่ไม่มีสภาพแรงงาน เนื่องจากกลัวปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลัง เช่น เกิดการประท้วงของแรงงาน การเรียกร้องสิทธิพิเศษและสวัสดิการของแรงงาน
- มีการแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการตามที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชุมตามวาระ

4.4.5 การบริหารจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย

- สถานประกอบกิจการบางแห่ง ไม่มีการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟตามที่กฎหมายกำหนด ทางหนีไฟไม่ได้มาตรฐาน
- มีการอบรมการดับเพลิงขั้นต้นให้กับพนักงาน
- มีการซ้อมแผนฉุกเฉิน โดยทางสถานประกอบกิจการดำเนินการเอง

4.4.6 การจ้างแรงงานและสวัสดิการ

สถานประกอบกิจการบางแห่ง พบปัญหาการเข้าออกของพนักงานระดับล่าง เนื่องจากขาดแคลนฝีมือแรงงาน และการจัดสวัสดิการให้กับพนักงาน

การสร้างแรงจูงใจให้พนักงานในสถานประกอบกิจการ เช่น เบี้ยขยัน โบนัส จัดบ้านพัก รถรับ-ส่ง ชุดพนักงาน ค่าอาหาร ค่าตำแหน่ง จัดเลี้ยงตามวาระโอกาส ค่าล่วงเวลา ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

4.4.7 ปัญหาและอุปสรรคของการส่งออก

ส่วนใหญ่ประเทศคู่แข่งในอุตสาหกรรมหลายประเภท คือ ประเทศจีน เนื่องจากต้นทุนค่าใช้จ่ย ค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าประเทศไทย ถึงแม้ว่าคุณภาพสินค้าจะดีกว่า ประเทศจีนไม่คิดภาษีนำเข้า และแหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสามารถหาได้ภายในประเทศ ทำให้ลดต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้ออกมาจึงมีราคาสินค้าต่ำกว่าประเทศไทย

ในเรื่องของภาษีนำเข้า ถึงแม้ว่าทางรัฐบาลจะมีโครงการ BOI เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ย โดยบริษัทที่นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ และมีการส่งสินค้าออกไปยังต่างประเทศสามารถนำภาษีนำเข้าที่จ่ายไปแล้วมาขอคืนภาษีได้ แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า ในการขอคืนภาษีต้องใช้เวลาเนิ่นนาน

4.4.8 การสนับสนุนจากภาครัฐ

ถึงแม้ว่ากรมส่งเสริมการค้าส่งออกมีนโยบายสนับสนุนให้สถานประกอบกิจการที่มีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ ใช้เป็นศูนย์กลางเพื่อหาลูกค้าและมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับให้สถานประกอบกิจการเห็นประโยชน์และความสำคัญในการจัดทำมาตรฐาน แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือด้านอื่นอีกด้วย เช่น ด้านข้อมูล ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน มีการจัดอบรมด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเรื่องต่างๆ

4.5 การเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศคู่แข่งและคู่ค้าที่สำคัญ

4.5.1 การเปรียบเทียบกฎหมายทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของประเทศจีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม

การเปรียบเทียบกฎหมายทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของประเทศคู่แข่ง ได้แก่ ประเทศจีน อินโดนีเซีย และเวียดนามกับประเทศไทย การเปรียบเทียบกฎหมายสรุปได้ดังนี้

1) กฎหมายแรงงาน ข้อกำหนดของกฎหมายไทยและต่างประเทศ มีรูปแบบใกล้เคียงกัน ข้อกำหนดของกฎหมายต่างประเทศมีการดูแลสุขภาพอนามัยของคนงานโดยใช้การประกันสังคม สำหรับประเทศไทยมีทั้งการประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน อินโดนีเซียและเวียดนามมีข้อกำหนดเรื่องสภาพแรงงาน ขณะที่ประเทศไทยไม่มี

2) การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การป้องกันเพลิงและหนีไฟ

ข้อกำหนดของต่างประเทศจะมีการจัดตั้งหน่วยป้องกันเพลิงไหม้ มีผู้จัดการความปลอดภัยเกี่ยวกับเพลิงไหม้ มีการจัดความเสี่ยงของสถานประกอบกิจการเป็นสถานประกอบกิจการที่มีความเสี่ยงสูง (Key facilities) และกำหนดมาตรการป้องกันเพลิงไหม้และการฝึกซ้อมตามความเสี่ยง

3) การจัดการเกี่ยวกับไฟฟ้า ข้อกำหนดเกี่ยวกับไฟฟ้าของประเทศคู่แข่ง มีข้อมูลน้อย

4) การจัดการเกี่ยวกับเครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้างจะ ไม่ได้นำมารวบรวมไว้ กฎหมายของประเทศจีนมีข้อกำหนดเรื่องการใช้ยานพาหนะในโรงงาน

5) การจัดการเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย ข้อกำหนดในเรื่องสารเคมีอันตรายของประเทศคู่แข่ง ได้แก่ ประเทศจีน อินโดนีเซีย และเวียดนามกับประเทศไทยไม่แตกต่างกันมากนัก จะมีความแตกต่างในรายละเอียด เช่น ประเทศจีนมีการกำหนดมาตรฐานของสารกัมมันตภาพรังสีในคนทำงาน มีการแบ่งพื้นที่การทำงานเป็นเขตควบคุมรังสี เขตที่ต้องดูแลและเขตไม่ควบคุม และแบ่งคนงานที่สัมผัสรังสีเป็น 2 กลุ่มตามปริมาณรังสีที่สัมผัส และมีข้อกำหนดทางด้านความปลอดภัยสำหรับกระบวนการในอุตสาหกรรมต่างๆเป็นจำนวนมาก

6) การจัดการเกี่ยวกับพื้นที่การทำงานและสถานที่ทำงาน ข้อกำหนดในเรื่องพื้นที่การทำงานและสถานที่ทำงานของประเทศคู่แข่งไม่แตกต่างจากของประเทศไทยมากนัก ส่วนที่แตกต่างได้แก่ ประเทศคู่แข่งมีมาตรฐานของปัจจัยทางด้านฟิสิกส์ เช่น เลเซอร์ อดตราไวโอเลต การสั่นสะเทือน ความถี่คลื่นวิทยุ ไมโครเวฟ รังสีคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เป็นต้น

7) การบริการทางการแพทย์และการปฐมพยาบาล ทุกประเทศให้ความสำคัญในเรื่องโรคจากการประกอบอาชีพ มีการรายงานโรคอย่างเป็นระบบ มีข้อกำหนดเรื่องการจัดอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาล มีการตรวจรักษาพยาบาลให้กับผู้เจ็บป่วย บาดเจ็บ และการฟื้นฟูสมรรถภาพให้กับแรงงานที่เจ็บป่วย

8) การสุขภาพและสวัสดิการ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการสุขภาพและสวัสดิการของประเทศคู่แข่งมีข้อมูลน้อย

9) การบริหารด้านความปลอดภัย ทุกประเทศให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทางด้านความปลอดภัยในสถานประกอบกิจการ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบทางด้านความปลอดภัยและสุขภาพ ประเทศจีนและอินโดนีเซียมีรายละเอียดเรื่องวิธีการรายงานและการสอบสวนอุบัติเหตุ นอกจากนี้ประเทศจีนมีหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหาร ผู้จัดการโรงงาน ผู้บริหารระดับกลางและวิศวกร เป็นต้น

10) การจัดการความปลอดภัยในหอพัก ข้อกำหนดของกฎหมายไทยและประเทศคู่แข่ง
ยังไม่มีในส่วนการจัดการความปลอดภัยในหอพัก

**4.5.2 การเปรียบเทียบกฎหมายทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของประเทศ
สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น**

การเปรียบเทียบกฎหมายทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ของประเทศคู่ค้าซึ่ง
ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และญี่ปุ่น กฎหมายของประเทศคู่ค้ามีความแตกต่างจาก
กฎหมายไทย กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกามี Occupational Safety and Health
Administration Act of 1970 ที่ใช้เป็นกฎหมายหลัก มีการกำหนดองค์กร หน่วยงานที่ทำหน้าที่
เกี่ยวข้องทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และกำหนดบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง ได้แก่ Occupational Safety and Health Administration (OSHA), National Institute for
Occupational Safety and Health (NIOSH), American National Safety Institute (ANSI) และ
American Society for Testing and Materials (ASTM) สำหรับประเทศอังกฤษมี Health and Safety
at Work ETC Act 1976 ซึ่งได้กำหนดให้มีหน่วยงาน Health and Safety Commission (HSC) และ
Health and Safety Executive (HSE) สำหรับประเทศญี่ปุ่นมี Industrial Safety and Health Law 1972
ซึ่งได้กำหนดองค์กรการบริหารความปลอดภัยและสุขภาพไว้ การเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศ
คู่แข่งกับประเทศไทยจะสรุปเฉพาะประเด็นสำคัญ

1) กฎหมายแรงงาน ข้อกำหนดของกฎหมายต่างประเทศมีข้อมูลน้อย กฎหมายของ
อังกฤษนายจ้างต้องดูแลรับผิดชอบทางด้านสุขภาพอนามัยของลูกจ้างทุกคน คนที่ทำงานชั่วคราว
รวมถึงคนที่เข้ามาทำงานหรือมาติดต่อในสถานประกอบการด้วย

2) การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การป้องกันเพลิงและหนีไฟ
ประเทศคู่แข่งกำหนดให้สถานประกอบการมีแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย มีการป้องกันอัคคีภัย
ระบบสัญญาณเตือนอัคคีภัย โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกามีรายละเอียดเกี่ยวกับระบบตรวจจับ
ไฟ (Fire detection systems) มีการจัดตั้งหน่วยดับเพลิง มีรายละเอียดเกี่ยวกับระบบดับเพลิงชนิด
ต่างๆ ระบบดับเพลิงมือถือ การตรวจสอบถังดับเพลิงด้วย Hydrostatic testing ระบบสัญญาณแจ้ง
เหตุเพลิงไหม้ และแผนตอบโต้เหตุฉุกเฉิน นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกามีหน่วยงาน National
Fire Protection Association และมีการกำหนดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลสำหรับพนักงาน
ดับเพลิงด้วย

3) การจัดการเกี่ยวกับไฟฟ้า ทุกประเทศมีมาตรการป้องกันอันตรายจากไฟฟ้าไม่
แตกต่างกัน จะแตกต่างกันในส่วนรายละเอียด

4) **การจัดการเกี่ยวกับเครื่องจักร** ทุกประเทศให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักร อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากเครื่องจักร ประเทศอังกฤษให้ความสำคัญกับการควบคุมและระบบควบคุมเครื่องจักร ประเทศญี่ปุ่นมีมาตรฐานความปลอดภัยในการปฏิบัติงานกับเครื่องจักรชนิดต่างๆ มากมาย มีการควบคุมการผลิต นำเข้าหรือติดตั้งเครื่องจักรพิเศษหรือเครื่องจักรอื่นๆ ประเทศสหรัฐอเมริกามีรายละเอียดเกี่ยวกับการควบคุมพลังงานอันตราย (การล็อกและการติดป้าย)

5) **การจัดการเกี่ยวกับสารเคมีอันตราย** ทุกประเทศมีการกำหนดชนิดและประเภทของสารเคมีอันตราย กำหนดค่ามาตรฐานสารเคมี การควบคุมอันตรายของสารเคมี ประเทศญี่ปุ่นทุกประเทศมีการกำหนดมาตรฐานของสารรังสี การจัดการสารกัมมันตภาพรังสีในสถานประกอบกิจการ สำหรับการทำงานกับสารเคมีอันตราย ประเทศอังกฤษต้องมีการประเมินความเสี่ยงอันตรายของสารเคมีในส่วนของผลิตภัณฑ์และมาตรการควบคุมสารเคมีอันตราย การจัดการเกี่ยวกับอุบัติเหตุ อุบัติการณ์และเหตุฉุกเฉินของสารเคมีอันตราย ประเทศสหรัฐอเมริกาต้องจัดทำแผนปฏิบัติการ มีกระบวนการวิเคราะห์อันตรายของกระบวนการผลิต และมีการทบทวนเป็นระยะ มีการประเมินการทำงานของผู้รับเหมา กำหนดหน้าที่ของนายจ้างฝ่ายผู้รับเหมาด้วย การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดการรั่วไหลของสารอันตราย มาตรฐานทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของสารเคมีชนิดต่างๆ เป็นจำนวนมาก ประเทศญี่ปุ่นจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับการผลิตหรือนำเข้าสารเคมีชนิดใหม่ โดยต้องมีการขอการรับรองจากรัฐมนตรีแรงงาน มีการปฏิบัติงานกับตัวทำลายอินทรีย์ มาตรการป้องกันการรั่วไหลของสารเคมี มาตรการเกี่ยวกับการผลิตสารเคมีชนิดต่างๆ และข้อกำหนดเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการเคมี

6) **การจัดการเกี่ยวกับพื้นที่การทำงานและสถานที่ทำงาน** ประเทศญี่ปุ่นมีข้อกำหนดเรื่องสถานที่ทำงานที่เป็นสำนักงาน ประเทศอังกฤษมีข้อกำหนดเกี่ยวกับสภาพของพื้น ผนังต่าง ประตูและผนัง และเส้นทางจราจรในโรงงาน ทุกประเทศมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำงานในสถานที่อับอากาศ

7) **การบริหารจัดการแพทย์และการปฐมพยาบาล** ทุกประเทศให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพของพนักงาน ประเทศญี่ปุ่นจะต้องมีการแต่งตั้งหัวหน้างานด้านสุขภาพที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับสถานประกอบกิจการ ผู้รับเหมาจะต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความปลอดภัยและสุขภาพ มีรายการตรวจสอบสุขภาพของพนักงานตามลักษณะงาน ประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษมีการจัดทำโปรแกรมเฝ้าระวังทางการแพทย์ให้กับพนักงาน

8) การสุขาภิบาลและสวัสดิการ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการสุขาภิบาลและสวัสดิการของแต่ละประเทศไม่แตกต่างกัน

9) การบริหารด้านความปลอดภัย กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกามีลักษณะคล้ายกับกฎหมายไทยที่ไม่ให้บังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐบาลกลาง สำหรับกฎหมายของญี่ปุ่นและอังกฤษไม่ได้กำหนดไว้ กฎหมายของทั้ง 3 ประเทศคู่ค้า ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษและญี่ปุ่น จะมีการกำหนดหน้าที่ทั้งของนายจ้างและลูกจ้างซึ่งสอดคล้องกัน ขณะที่กฎหมายไทยจะเน้นไปที่การกำหนดหน้าที่ของนายจ้างเป็นหลัก ประเทศคู่ค้าทั้งหมดมีการกำหนดรูปแบบของการบริหารทางด้านการความปลอดภัยซึ่งมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง เช่น กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นมีการกำหนดรูปแบบการบริหารความปลอดภัยและสุขภาพไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้มีหน่วยงานด้านความปลอดภัยและสุขภาพทั่วไป หัวหน้างานด้านความปลอดภัย หัวหน้างานด้านสุขภาพ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมความปลอดภัยและสุขภาพ แพทย์ประจำโรงงานอุตสาหกรรม หัวหน้าหน่วยปฏิบัติงาน คณะกรรมการความปลอดภัย คณะกรรมการสุขภาพ เป็นต้น โดยกำหนดคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งไว้ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีรายละเอียดเรื่องการสอบใบอนุญาตหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อความรู้ในด้านต่างๆ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจต่อธุรกิจขนาดเล็ก โดยการให้กู้ยืมเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือทำการเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกหรือวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยและสุขภาพ มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการรายงานและการสอบสวนอุบัติเหตุ และรายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลชนิดต่างๆ ด้วย

10) การจัดการความปลอดภัยในหอพัก ทั้งประเทศสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นมีข้อกำหนดเรื่องสถานที่พักชั่วคราวของลูกจ้างที่สถานประกอบกิจการจัดให้